

CÉGJOG

**Az egyéni vállalkozás
alapítása és működtetése**

**JOGPONTOK
KISKÖNYVTÁR**

A kiadványt írta és szerkesztette:

BLOOM HILL Kft.

Dr. Hegyi Livia

Dr. Németh András

Dr. Krausz Róbert

Dr. Fischer Sándor

Dr. Antalfy Gábor

Vágó Péter

A kiadvány a GINOP 5.3.3- 15-2015-00002
„Észak-Magyarországi JOGpontok”
Jogszerű foglalkoztatás projekt keretében készült

Felelős kiadó:

Kereskedők és Vendéglátók Országos

Érdekképviseleti Szövetsége KISOSZ

Dr. Antalfy Gábor elnök

Nyomda:

SzT. SZÍN-vonal Bt. Miskolc

Az egyéni vállalkozás alapítása és működtetése
Észak-Magyarországi JOGpontok

Tartalom

Egyéni vállalkozás alapítása.....	6
Az egyéni vállalkozás alapításához kapcsolódó különös feltételek	14
Az egyéni cég és az egyéni vállalkozás megkülönböztetése	20
<i>Könyvvitel fogalma és főbb típusai</i>	22
<i>Egyszeres könyvvitel</i>	25
<i>Kettős könyvvitel</i>	28
<i>A könyvelő szerepe a könyvek vezetésében</i>	29
Az egyéni vállalkozás egyéb gazdasági társaság típusok fényében	32
<i>Közkereseti társaság és betéti társaság</i>	32
<i>Egyszemélyes korlátolt felelősségű társaság</i>	35
Az egyéni vállalkozás foglalkoztató képessége.....	38
Az alanyi adómentesség kedvezménye	42
Adó- és járulékbefizetésekre vonatkozó kötelezettségek.....	46
<i>Személyi jövedelemadóról szóló törvény hatálya esetén</i>	46
<i>Kisadózó vállalkozások tételes adója alkalmazása esetén</i>	56
Helyi iparűzési adó	61
Bankszámlanyitási kötelezettség.....	63

Az egyéni vállalkozás megindításához szükséges vállalkozási stratégia és üzleti terv készítése	65
Az egyéni vállalkozás finanszírozása.....	69
Az egyéni vállalkozás szüneteltetése és megszüntetése	76
<i>Egyéni vállalkozói tevékenység szünetelése.....</i>	<i>76</i>
<i>Egyéni vállalkozói tevékenység megszüntetése.....</i>	<i>77</i>
Összefoglaló táblázat	79

Egyéni vállalkozás alapítása

Az egyéni vállalkozási forma a természetes személyek számára lehetőséget nyújt gazdasági forgalomban való részvételre, egy erre a célra alapított gazdasági társaság nélkül. Így a vállalkozni vágyó magánszemély, ha valamilyen tevékenységhez ért, végzettséggel és szaktudással, vagy a tevékenységhez szükséges személyes képességekkel rendelkezik, egyéni vállalkozóvá válása indokolt és okszerű. Tekintettel arra, hogy ezen természetes személy ezen kvalitásait egy munkaviszony keretében a munkaerőpiacon eladni nem tudja, a tevékenység önálló végzése mellett dönthet. A törvényi meghatározás alapján természetes személy a szolgáltatási tevékenység megkezdésének és folytatásának általános szabályairól szóló törvény szerinti letelepedés keretében üzletszerű – rendszeresen, nyereség- és vagyonszerzés céljából, saját gazdasági kockázatvállalás mellett folytatott – gazdasági tevékenységet egyéni vállalkozóként végezhet.

Ez azt is jelenti, hogy az egyéni vállalkozás alapításának menete a gazdasági társaságnál egyszerűbb és olcsóbb. A vállalkozás egyszerűsített formája miatt a könyvvitel

vezetése is kevesebb adminisztrációs teherrel jár, mint egy cég esetén. Mivel ebben az esetben a természetes személy a saját neve alatt végzi a tevékenységet, nem merül fel az ember és cég közötti felelősségi kapcsolat megosztása, így minden a gazdálkodás során felmerülő kötelezettségért az egyéni vállalkozó egy személyben, a teljes magánvagyonával is felelőssé válik, amely az egyéni vállalkozásban rejlő egyik nagy kockázat. Jellemzően figyelembe kell venni azt a tényezőt is, hogy a vállalkozni vágyó magánszemély nem rendelkezik minden kompetenciával, mely egy vállalkozás teljes irányításához szükséges. Adott esetben jól ért valamihez, mely a vállalkozásának az alapja lehet, de a vállalkozás vezetéséhez szükséges tudást vagy szakmai segítséget, adminisztrációt külső szolgáltatásként kell, hogy igénybe vegye, megvásárolja. Ennek megkönnyítése érdekében jelenleg is számos program, projekt és támogatás áll az egyéni vállalkozók rendelkezésére. A teljes igénye nélkül ide sorolandó az állam által is támogatott ún. inkubátorházak projekt, melynek keretén belül a vállalkozók az adott településen működő inkubátorházakban teljes körű infrastruktúrát és szolgáltatásokat egész körét vehetik igénybe.

Az öngondoskodás, önellátás és önfoglalkoztatás jegyében az állam és az önkormányzatok kifejezetten támogatják a magánszemélyek egyéni vállalkozóvá válását, mint a munkavégzés egyik alternatíváját. Ezen kormányzati törekvés keretén belül számos segítség igénybe vehető, úgymint pályázati források, foglalkoztatási támogatások, start-up és egyéb vállalkozás beindítását segítő programok. Többek közt ilyen a fiatalok vállalkozóvá válásának támogatása, vagy az évek óta nagy sikerrel működő munkanélküliek és álláskeresők vállalkozóvá válásának támogatása, melyhez térítésmentesen részt vehetnek OKJ szakképesítést adó tanfolyamokon a helyi munkaügyi központok szervezésében, illetve vissza nem térítendő támogatást kaphatnak vállalkozásalapításra. A jelenlegi GINOP-5.1.10 pályázati konstrukció mind a fiatal vállalkozni vágyóknak, mind az álláskeresőknak is kínál alternatívákat.

Az egyéni vállalkozás megindítására elektronikus úton és személyesen is van lehetőség. Személyesen az alapítás az ország bármely okmányirodájában kezdeményezhető a személyazonosság igazolása mellett, meghatalmazotti

eljárásra nincs lehetőség. Az elektronikus út igénybevételéhez a leendő egyéni vállalkozónak rendelkeznie kell Ügyfélkapu regisztrációval, amelyre személyesen bármely okmányirodában, kormányhivatali ügyfélszolgálati irodában vagy akár az adóhatóság ügyfélszolgálatán is lehetőség van. A regisztráció megtörténte után az interneten elérhető Webes ügysegéd felületére (www.magyarország.hu) belépve egy elektronikus űrlap kitöltésével és beküldésével kezdhető meg a tevékenység. A webes felületen az egyéni vállalkozás módosítása is lehetséges a későbbiekben.

A tényleges elindításhoz meg kell adni a vállalkozás legfontosabb adatait, mint az adózási kérdések eldöntését, a járulékfizetési jogviszony megjelölését, valamint a székhely és az esetleges telephely(ek) vagy fióktelep(ek) megnevezését. Az egyéni vállalkozásnak a gazdasági társaságokhoz hasonlóan azt is meg kell jelölnie, hogy milyen fő, illetve egyéb gazdasági tevékenységet kíván folytatni az un. önálló vállalkozási tevékenységek jegyzéke (ÖVTJ) alapján.

Ha valamely gazdasági tevékenység gyakorlását jogszabály hatósági engedélyhez köti, az egyéni vállalkozó e

tevékenységét csak az engedély birtokában végezheti. Képesítéshez kötött tevékenységet az egyéni vállalkozó akkor folytathat¹, ha a jogszabályokban meghatározott képesítési követelményeknek megfelel, vagy ha nem felel meg, de az általa határozatlan időre foglalkoztatott személyek között van olyan, aki az előírt képesítéssel rendelkezik. A tevékenység abban az esetben is végezhető, ha a társaság javára egy harmadik személy megbízási jogviszony keretében végzi ezt a feladatot. A képesítési követelményeknek a tevékenység folytatása során folyamatosan meg kell felelni. Ha az egyéni vállalkozónak több telephelye (fióktelepe) van, a képesítési követelményekre vonatkozó előírásokat valamennyi telephelyen (fióktelepen) érvényesíteni kell.

Ezután be kell regisztrálni a vállalkozást a területileg illetékes Kereskedelmi és Iparkamaránál is, amelynek regisztrációs díja 5.000 forint összegű.

¹ A képesítési követelmények ésszerű csökkentésével kapcsolatos kormányzati feladatokról szóló 2054/2013. (XII. 31.) Korm. határozatban foglaltaknak megfelelően jegyzék tartalmazza azon tevékenységek, munkakörök szakterületek szerinti felsorolását, amelyek végzéséhez, betöltéséhez jogszabály képesítési követelményeket határoz meg.

Az egyéni vállalkozói igazolvány kiváltása abban az esetben ingyenes, ha az egyéni vállalkozó kinyomtatja magának. Ha az igazolványhatóság általi kiállítását kéri, annak illetéke jelenleg 10.000 forint és csak személyesen az okmányirodában kérhető, ahol helyben kiállításra kerül.

Az egyéni vállalkozó a tevékenységek végzése során az „egyéni vállalkozó” megjelölést vagy az „e.v.” rövidítést és nyilvántartási számát minden esetben köteles feltüntetni.

A fentiekből látszik, hogy az egyéni vállalkozás kedvező megoldás lehet azoknak, akik „kezdő” vállalkozóként ki szeretnék próbálni magukat a gazdasági szereplőként vagy esetleg másodállásként, „kiegészítő” tevékenységként végzik a vállalkozást egy főállású munka vagy iskolai tanulmányok folytatása, vagy nyugdíj mellett. Az egyéni vállalkozás gyakran választott vállalkozási forma abban az esetben is, ha a személy valamilyen tevékenység végzéséhez jól ért, azonban munkaviszony keretében nem hasznosítható jól a szaktudása és képességei (pl.: szerelők, tervezők, fordítók). Mivel az egyéni vállalkozást bármikor fel lehet függeszteni, illetve meg lehet szüntetni, ezért célszerű lehet egy ötlet kipróbálására is. Amennyiben a vállalkozás kinövi magát,

akkor az egyéni vállalkozási forma helyett vagy azzal párhuzamosan a vállalkozó is dönthet egyéb gazdasági társasági forma alapítása mellett. Ezen kívül az egyéni vállalkozás bármikor megszüntethető egy egyéni cég létrehozásával is.

Fontos azonban megemlíteni azt is, hogy ugyan az állam számos eszközzel segíti, támogatja a vállalkozóvá válást, ennek szabályos működését és az esetleges visszaélések elkerülését kiemelten ellenőrzi. Ezen vizsgálat az ún. „kényszervállalkozások” létrehozásának és a burkolt leplezett foglalkoztatás kiszűrésére irányul. Régóta kormányzati cél, hogy az egyéni vállalkozás önmagában ne helyettesítsen munkaviszonyt, azaz a munkáltatók széles tábora ne éljen azzal a lehetőséggel, hogy munkaviszonyban történő alkalmazás helyett munkavállalóikkal kiváltatják az egyéni vállalkozói igazolványt és őket nem munkaviszony keretében, hanem alvállalkozóként foglalkoztassák. Így születtek olyan korlátozások, amelyek figyelik, hogy az egyéni vállalkozó hány megrendelőnek, hány partnernek dolgozik, annak érdekében, hogy az „álmunkaviszony” jelensége visszaszoruljon. Ezen jelenség csak leginkább egyes szakmákra volt jellemző, így különösen a vagyonörök,

biztonsági szolgálatok, egyes informatikai területek, illetve perifériális szolgáltatást végzők esetében.

Az egyéni vállalkozás alapításához kapcsolódó különös feltételek

Általánosságban elmondható, hogy bármely természetes személy alapíthat egyéni vállalkozást, azonban mégis vannak bizonyos jogszabályi korlátok és tilalmak, amelyeket ez a fejezet foglal össze.

Mielőtt a személyi feltételek részletezésre kerülnének, fontos kiemelni, hogy vannak olyan tevékenységek, amelyek nem végezhetőek egyéni vállalkozás keretében, ezek az alábbiak:

- a személyi jövedelemadóról szóló törvény szerinti mezőgazdasági őstermelői tevékenység,
- a szolgáltató állatorvosi tevékenység,
- az ügyvédi tevékenység,
- az egyéni szabadalmi ügyvivői tevékenység,
- a közjegyzői tevékenység valamint
- az önálló bírósági végrehajtói tevékenység.

Egyéni vállalkozó az a cselekvőképes – gondokság alatt nem álló nagykorú – lehet aki:

- magyar állampolgár,

- az Európai Unió tagállamának vagy az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodásban részes más államnak az állampolgára vagy ezekkel azonos jogállást élvező személy,
- a szabad mozgás és tartózkodás jogával rendelkező személyek beutazásáról és tartózkodásáról szóló törvény hatálya alá tartozó, az előző pontban nem említett olyan személy, aki a szabad mozgás és tartózkodás jogát Magyarország területén gyakorolja,
- a harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról szóló törvény hatálya alá tartozó bevándorolt, letelepedett jogállású személy, vagy tartózkodási engedéllyel rendelkező személy.

Ezen az általános körön belül a jogszabályok tartalmazznak bizonyos korlátozásokat, illetve tiltásokat, amelyek a következők. Nem lehet egyéni vállalkozó:

- kiskorú személy, valamint aki cselekvőképességet érintő gondnokság alatt áll,
- akit közélet tisztasága elleni, vagy vagyon elleni bűncselekmény miatt jogerősen végrehajtandó

- szabadságvesztésre ítélték, illetve akit szándékos bűncselekmény miatt jogerősen egy évet meghaladó, végrehajtandó szabadságvesztésre ítélték, és még nem mentesült az elítéléséhez fűződő hátrányos jogkövetkezmények alól bűncselekmény,
- aki el van tiltva az adott foglalkozás gyakorlásától,
 - aki egyéni cég tagja vagy gazdasági társaság korlátlanul felelős tagja,
 - egy természetes személynek egyidejűleg egy egyéni vállalkozói jogviszonya állhat fenn.

A fentiekén túl az alapítás kapcsán részletezett képesítéshez, illetve hatósági engedélyhez kötött tevékenységek gyakorlásához az adott feltételeknek is meg kell felelni.

A korlátozások közül fontos kiemelni, hogy egy személy egyszerre csak egy gazdasági társaságban lehet korlátlanul felelős tag (így ez a szabály vonatkozik az egyéni vállalkozóra, egyéni cég alapítójára, közkereseti társaság tagjára, betéti társaság beltagjára). Azonban azt semmi sem akadályozza, hogy korlátozott felelősségű tagként (tulajdonosként) más gazdasági társaságok életében közreműködjön az egyéni vállalkozása mellett a vállalkozó.

A tulajdonosi kapcsolattól el kell különíteni azt az eshetőséget, amikor az egyéni vállalkozó egy másik cégben vezető tisztségviselői (ügyvezetői) pozíciót tölt be. Azonban a törvényi szabályozás alapján közkereseti társaság ügyvezetője csak a tagok közül kijelölt személy lehet. Míg betéti társaság esetén csak annak beltagja tölthet be vezető tisztségviselői pozíciót, így természetesen egyéni vállalkozó egyidejűleg ilyen pozíciót sem tölthet be. Korlátolt felelősségű társaság ügyvezetői pozícióját elvállalhatja mind megbízási jogviszony, mind munkaviszony alapján. Társadalombiztosítási szempontból a különböző biztosított jogállások tisztázása sokrétű lehet, amely kihathat az egyéni vállalkozóként fizetendő járulékokra is.

Annak sincsen természetesen akadálya, hogy az egyéni vállalkozó a vállalkozása mellett máshol bejelentett munkaviszonnyal vagy esetleg nappali tagozatos intézményben tanulói jogviszonnyal rendelkezzen. Ha az egyéni vállalkozás a fentiekhez hasonló „másodállásban” kerül végzésre, akkor a vonatkozó járulékfizetési szabályok jelentősen kedvezőbbek lehetnek, tekintettel arra, hogy a

vállalkozó már máshol is rendelkezik biztosítási jogviszonnal.

A fenti eseteket összefoglalóan egyidejűleg fennálló, több biztosítással járó jogviszonnak nevezzük. Összefoglalóan elmondható, hogy ilyen esetben a járulékalap után mindegyik jogviszonyban meg kell fizetni a nyugdíjjárulékot és az egészségbiztosítási- és munkaerő-piaci járulékot. Annak az egyéni vállalkozónak, aki egyben társas vállalkozóként is biztosított, egyéni vállalkozói járulékfizetési kötelezettsége választása alapján az általános szabályok, az átalányadózás vagy egyszerűsített vállalkozási adóra vonatkozó szabályok szerint áll fenn, amelyek részleteit egy következő fejezet tárgyalja. Ez esetben a társas vállalkozásnál fennálló járulékfizetési kötelezettség alapja a ténylegesen elért, járulékalapot képező jövedelem. Az egyéni vállalkozó a társas vállalkozás részére a tárgyév január 31. napjáig tett nyilatkozat alapján évenként az adóév egészére választhatja, hogy a járulékfizetési alsó határ után történő járulékfizetési kötelezettséget társas vállalkozóként teljesíti.

Ettől eltérő szabályok alkalmazandóak akkor, ha a többes biztosítási jogviszony kisdózó státusszal párosul. A kisdózókra a fentiekől eltérő szabályok vonatkoznak, amelyek értelmében, abban az esetben, ha nem áll heti 36 órás foglalkoztatással járó munkaviszonyban is, vagy nem folytat nappali rendszerű oktatás keretében tanulmányokat, akkor főfoglalkozású társas vállalkozónak minősül. A társas vállalkozókra való részletes szabályozást jelen kiadvány nem tartalmazza.

Az egyéni cég és az egyéni vállalkozás megkülönböztetése

Egyéni céget alapítani csak akkor lehet, ha az egyéni vállalkozó úgy dönt, hogy tevékenységét egyéni céggé folytatja a továbbiakban. Az egyéni cégnek kizárólag egy tagja (alapítója) lehet, aki korábban az egyéni vállalkozó volt.² Azaz az egyéni vállalkozás nem alakul át egyéni céggé, hanem az alapítással, azaz cégnyilvántartásba történő bejegyzéssel jön létre. Ugyan az egyéni vállalkozáshoz hasonlóan a törvény az egyéni cég alapításához sem ír elő minimális tőkét, a cégbíróági bejegyzés miatt ehhez a formához szükséges ügyvédi közreműködés, amelynek anyagi vonzata az egyéni vállalkozás elindításához képest jelentősebb. Ebben a gazdasági formában is az egyéni cég tagjának (alapítójának) korlátlan felelőssége áll fenn az egyéni cég tartozásaiért.

Az egyéni cég jegyzett tőkéje bármekkora összegű lehet, minimum összegére nincs jogszabályi előírás, azonban törvényi megkötés alapján 200.000 forint összeg alatt csak

²Nem alapíthat egyéni céget a tevékenységét szüneteltető egyéni vállalkozó a szünetelés időtartama alatt.

pénzbeli hozzájárulásból állhat, míg ezen összeg felett nem pénzbeli hozzájárulást (un. apportot) is tartalmazhat.

Az egyéni cég jogerős cégbíróági bejegyzésével egyidejűleg automatikusan megszűnik az egyéni vállalkozás. Az egyéni cég megalakulásáról szóló cégbíróági bejegyzést át kell vezetni minden nyilvántartáson, így a gépjármű, ingatlan, banki és más hatósági regisztrációs adatokon is, ha az egyéni vállalkozás ezek valamelyikében szerepelt. Az egyéni cég a többi gazdasági társasággal ellentétben nem folytathat un. „előtársasági” működést, tevékenységét a cégnyilvántartásba bejegyzés napján követően kezdheti meg. Fontos eltérés még az egyéni vállalkozáshoz képest, hogy megszűnésére, illetve megszüntetésére a csődeljárás, végelszámolás, illetve felszámolás szabályai vonatkoznak.

Az egyéni cégre váltással kapcsolatban fontos megjegyezni, hogy egyéni vállalkozás a tulajdonában lévő tárgyi eszközök, immateriális javak stb. egyéni cégbe történő bevitelének jelentős számviteli és anyagi vonzata – pl.: vagyonátruházási illeték megfizetésének kötelezettsége – lehet, attól függően, hogy az egyéni vállalkozó mekkora beruházásokat hajtott végre korábban.

Az egyéni vállalkozás és az egyéni cég könyvvezetése és a vonatkozó számviteli szabályok jelentősen eltérnek egymástól. A következő alfejezetek röviden bemutatják a könyvvitel főbb típusait és az azok közötti eltéréseket annak megértése érdekében, hogy az egyéni vállalkozás és a jogi személyiséggel rendelkező gazdasági társaságok számviteli adminisztrációja között milyen főbb különbségek rejlenek.

Könyvvitel fogalma és főbb típusai

Az adózás rendjéről szóló, 2003. évi XCII. törvény (Art.) előírja, hogy minden adózónak kötelessége a jogszabályokban előírt nyilvántartások folyamatos és pontos vezetése, azaz a könyvvezetés. A nyilvántartások vezetésének az adózásban azért van nagy jelentősége, mert az adóalapot ezek alapján lehet megállapítani.

A könyvelés alapja minden esetben szabályosan kiállított, megfelelően ellenőrzött és fenntartások nélkül elfogadott hibátlan bizonylat lehet. Minden gazdasági műveletről, eseményről, amely az eszközök, illetve az eszközök forrásainak állományát vagy összetételét megváltoztatja, bizonylatot kell kiállítani, illetve készíteni. A gazdasági műveletek (események) folyamatát tükröző összes bizonylat

adatait a könyvviteli nyilvántartásokban rögzíteni kell. Szabályszerű az a bizonylat, amely az adott gazdasági eseményre vonatkozóan a könyvvitelben rögzítendő és a más jogszabályban előírt adatokat a valóságnak megfelelően, hiánytalanul tartalmazza, megfelel a bizonylat általános alakai és tartalmi követelményeinek, és amelyet – hiba esetén – előírászerűen javítottak. A fentiek igazak az egyszeres és kettős könyvvitelen túl az egyszerűsített vállalkozási adó, illetve kisadózó vállalkozósok tételes adója rendszerében adózó gazdasági formákra is.

A könyvvezetés az a tevékenység, amelynek keretében a gazdálkodó a tevékenysége során előforduló, a vagyoni, pénzügyi, jövedelmi helyzetére kiható gazdasági eseményekről a törvényben rögzített szabályok szerint folyamatosan nyilvántartást vezet és azt az üzleti év végével lezárja. A könyvvitel típusát tekintve elsősorban egyszeres vagy kettős lehet.

Ugyan az egyéni vállalkozók nem tartoznak a számvitelről szóló, 2000. évi C. törvény (Sztv.) hatálya alá, azonban a személyi jövedelemadóról szóló, 1995. évi CXVII. törvény (Szja tv.) rendelkezéseinek megfelelő alap- és kiegészítő

nyilvántartásokban, időrendben, folyamatosan kötelesek nyilvántartani és rögzíteni minden olyan adatot, amely az adókötelezettségek betartásához utólagosan is ellenőrizhető módon szükséges, amely az un. egyszeres könyvvitel keretében történik.

Az egyéni cégek ezzel szemben már az Sztv. hatálya alá tartoznak, így az ilyen formában gazdasági tevékenységet végzők könyvvezetésének szigorúbb és kiterjedtebb feltételeknek kell megfelelnie, amelyeket a kettős könyvvitel szabályai tartalmaznak. Ennek alapján az egyéni cégeknek olyan rendszerben kell végezniük a könyvvezetést, amelyben az adózás alapjául szolgáló adatokon azok az információk is szerepelnek, amelyek a szervezet vagyoni, pénzügyi és jövedelmi helyzetéről és azok alakulásáról képet nyújtanak a többi gazdasági szereplő részére.

A fenti rendszerhez képest eltérő a könyvvezetése az egyszerűsített vállalkozói adó hatálya alá tartozó egyéni vállalkozóknak és egyéni cégnek. A fentiekől eltérően egységesen az egyszerűsített vállalkozói adóról szóló, 2002. évi XLIII. törvény (Eva tv.) mellékletében szereplő rendelkezéseknek megfelelő bevételi nyilvántartás

vezetésével teljesítik a nyilvántartási kötelezettségeiket. Szintén eltérő a kisadózó vállalkozások tételes adózási módját választó egyéni vállalkozó vagy egyéni cégnyilvántartás vezetése. Ebben az esetben a kisadózó vállalkozások tételes adójáról és a kisvállalati adóról szóló, 2012. évi CXLVII. törvénynek (Kata tv.) megfelelően szintén bevételi nyilvántartást kell vezetni, amely időrendben, folyamatosan, ellenőrizhető módon nyilvántart és rögzít minden olyan adatot, amely adókötelezettségének teljesítéséhez és a teljesítés ellenőrzéséhez szükséges.

Egyszeres könyvvitel

Mint már korábban említésre került az egyéni vállalkozók nem tartoznak az Sztv. hatálya alá, azonban az Szja tv. számukra is előírja, hogy amennyiben a nyilvántartási kötelezettségüket az adóévben naplófőkönyv vezetésével teljesítik, abban az esetben a naplófőkönyv tartalmát a számvitelről szóló törvénynek az egyszeres könyvvitelt vezető vállalkozókra irányadó rendelkezései szerint kell megállapítani. Ha egyszerűbb alapnyilvántartási módot választottak, akkor is az egyszeres könyvviteli rendszerre

jellemző pénzforgalmi szemléletnek megfelelően kell rögzíteniük a gazdasági eseményeket.³

Mivel az egyéni vállalkozóknak is meg kell felelniük más vonatkozó törvények előírásainak is – mint például az általános forgalmi adóról szóló, 2007. évi CXXVII. törvény rendelkezéseinek – így az alapnyilvántartáson túl egyéb, részletező nyilvántartások vezetésére is kötelezettek lehetnek.

Ebben a rendszerben az un. pénzforgalmi szemléletű könyvviteli elszámolás alapján kell a gazdasági eseményeket rögzíteni. Ennek lényege, hogy a pénzmozgások tényleges megtörténésének napján (ki- és befizetések) kerülnek rögzítésre az események, ezzel ellentétben kettős könyvitel esetén a teljesítés időpontja, az un. teljesítmény szemlélet az irányadó. Ennek megfelelően az árbevételt, az egyéb

³Az alapnyilvántartás vezetésére kötelezett magánszemély e kötelezettségét

- pénztárkönyv vezetésével teljesíti vagy
- bevételi és költségnyilvántartás vezetésével is teljesítheti, ha az adóévben általános forgalmi adó levonására nem jogosult;
- választása szerint bevételi nyilvántartás vezetésével teljesítheti, ha az adóévben tételes költségelszámolást nem alkalmaz, általános forgalmi adó levonására nem jogosult;
- bármely más alapnyilvántartás helyett naplófőkönyv vezetésével is teljesítheti.

bevételeket, valamint a költségeket, a ráfordításokat és az egyéb kiadásokat a pénz tényleges beérkezése és kifizetése időszakában, illetve a nem pénzben történt kiegyenlítés időszakában köteles a könyvekben elszámolni a vállalkozó. A fentiek eredménye az, hogy a pénzmozgással nem járó követelések és kötelezettségek (pl.: meg nem fizetett számlák) rögzítése az alapnyilvántartásban nem lehetséges, mivel ezek nem járnak pénzkifizetéssel.

Részletesebben mindez azt jelenti, hogy az egyszeres könyvvitelt vezető gazdálkodó:

- a kezelésében, a használatában, illetve a tulajdonában lévő pénzeszközökről és azok forrásairól,
- a pénzforgalmi gazdasági műveletekről,
- a pénzforgalmi műveletekhez közvetve kapcsolódó, de tényleges pénzmozgást nem eredményező végleges vagyonváltozásokról,
- nem pénzben kiegyenlített bevételekről, ráfordításokról

olyan könyvviteli nyilvántartást köteles vezetni, amely ezen eszközökben és forrásokban bekövetkezett változásokat a

valóságnak megfelelően, folyamatosan, áttekinthetően mutatja. E könyvviteli nyilvántartáshoz kapcsolódóan az egyszerűsített beszámoló összeállításához szükséges az is, hogy a gazdálkodó az eszközökről, a forrásokról részletező nyilvántartásokat is a valóságnak megfelelően és folyamatosan vezessen. Az alkalmazott nyilvántartási rendszernek olyannak kell lennie, amely a teljes üzleti pénzforgalmat, a pénzforgalomhoz kapcsolódó, de pénzmozgással nem járó vagyon- és eredményváltozásokat az elszámolások egyezőségét biztosító formában mutatja ki.

Kettős könyvvitel

A kettős könyvvitelt vezető gazdálkodó a kezelésében, a használatában, illetve a tulajdonában lévő eszközökről és azok forrásairól, továbbá a gazdasági műveletekről olyan könyvviteli nyilvántartást vezet, amely az eszközökben (aktívákban) és a forrásokban (passzívákban) bekövetkezett változásokat a valóságnak megfelelően, folyamatosan, zárt rendszerben, áttekinthetően mutatja be.

A fenti elváráshoz kapcsolódóan a kettős könyvvitelt vezető gazdálkodó az egységes számlakeret előírásai alapján olyan számlarendet köteles készíteni, amely a számvitelről

szóló törvényben előírt beszámoló elkészítését maradéktalanul biztosítja. Az egységes számlakeret célja, hogy a gazdálkodó eszközeinek és forrásainak, a gazdasági műveletek eredményre gyakorolt hatásának egységes rendszerbe foglalásával segítséget adjon a gazdálkodó számvitelének megszervezéséhez és biztosítsa a beszámolók elkészítéséhez szükséges alapinformációkat.

A könyvelő szerepe a könyvek vezetésében

Az Sztv. rendelkezései alapján könyvviteli szolgáltatásnak minősül a számviteli törvényben, továbbá a kapcsolódó kormányrendeletekben előírt beszámoló készítési kötelezettség teljesítése érdekében elvégzendő feladatok összessége, valamint a könyvvizsgálói tevékenység. A könyvviteli szolgáltatás körébe tartozik különösen a főkönyvi nyilvántartások vezetése, vagyis a folyamatos egyszeres vagy kettős könyvvitel.

A könyvviteli szolgáltatás körébe tartozó tevékenységeket okleveles könyvvizsgálói szakképesítéssel vagy mérlegképes könyvelői képesítéssel rendelkező személyek végezhetnek. A számviteli törvény hatálya alá tartozó gazdasági társaságok – így az egyéni cégek is – olyan természetes

személyt vagy számviteli szolgáltatást nyújtó társaságot kötelesek megbízni a könyvviteli feladataik ellátásával és a beszámolók elkészítésével, akik (vagy alkalmazottjai, tagjai) rendelkeznek a fentiekben felsorolt szakképesítések valamelyikével és a tevékenység ellátására jogosító engedéllyel. Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy a könyveléssel megbízott személynek szerepelnie kell a szolgáltatás végzésére jogosító tevékenységi engedéllyel rendelkezők közhiteles nyilvántartásában (kivéve kamarai tagsággal rendelkező okleveles könyvvizsgálók).

A fenti szabállyal ellentétben a könyvviteli szolgáltatás körébe tartozó feladatokkal nem köteles tevékenységi engedéllyel rendelkező személyt megbízni az a gazdasági társaság, amelynél az éves (éves szintre átszámított) nettó árbevétel az üzleti évet megelőző két üzleti év átlagában (ennek hiányában a tárgyévben várhatóan) a 10 millió forint összeget nem haladja meg. A számvitelről szóló törvény hatálya alá nem tartozó gazdálkodók, így az egyéni vállalkozók sem kötelesek a fenti képesítésekkel rendelkező természetes személyt vagy gazdasági társaságot megbízni a könyvviteli szolgáltatás körébe tartozó feladatok irányításával.

Azonban fontos kiemelni, hogy a könyvvezetés területe rendkívül kiterjedt és szerteágazó, valamint szigorú jogszabályi előírások vonatkoznak rá bármely könyvviteli forma alkalmazása esetén. Így egy szaktudással és szakmai gyakorlattal rendelkező könyvvelő megbízása jelentős megtakarítást eredményezhet, mind időben, mind a kiadások terén.

Az egyéni vállalkozás egyéb gazdasági társaság típusok fényében

Közkereseti társaság és betéti társaság

Mindkét társasági forma személyegyesítő jellegű, vagyis a tagok személyes együttműködésén és közreműködésén alapulnak ezek a gazdasági formák. Mindkettő társasági forma általában alacsony tőkével és kisebb taglétszámmal működik.

A vonatkozó törvényi meghatározások alapján a kettő társasági forma meghatározása az alábbiakban foglalható össze:

- a közkereseti társaság (kkt.) létesítésére irányuló társasági szerződés megkötésével a társaság tagjai arra vállalnak kötelezettséget, hogy a társaság gazdasági tevékenységének céljára a társaság részére vagyoni hozzájárulást teljesítenek, és a társaságnak a társasági vagyon által nem fedezett kötelezettségeiért korlátlanul és egyetemlegesen helytállnak;
- a betéti társaság (bt.) létesítésére irányuló társasági szerződés megkötésével a társaság tagjai arra vállalnak kötelezettséget, hogy a társaság gazdasági

tevékenységének céljára a társaság részére vagyoni hozzájárulást teljesítenek, továbbá legalább az egyik tag (beltag) vállalja, hogy a társaságnak a társasági vagyon által nem fedezett kötelezettségeiért a többi beltaggal egyetemlegesen köteles helytállni, míg legalább egy másik tag (kültag) a társasági kötelezettségekért nem tartozik helytállási kötelezettséggel.

A fentiek alapján látható, hogy míg a közkereseti társaság minden tagja egyetemesen vállal felelősséget a társaság kötelezettségeiért (az egyéni vállalkozóhoz hasonlóan), addig a betéti társaságban van(nak) olyan személy(ek), aki(k) felelőssége korlátozott, így ő(k) nem tartoznak a társaság kötelezettségeiért a társaságba fektetett vagyonon túl egyéb helytállással.

A korlátlan felelősség miatt a tagságra vonatkozóan az alábbi törvényi korlátozások állnak fenn:

- természetes személy egyidejűleg egy gazdasági társaságban lehet a társaság korlátlanul felelős tagja,
- kkt. és bt. nem lehet gazdasági társaság korlátlanul felelős tagja, azaz nem lehet másik közkereseti társaságban tag és betéti társaságban beltag.

Ez egyben azt is jelenti, hogy egyéni vállalkozó egy személyben nem lehet kkt. tagja vagy bt. beltagja.

A kkt. és bt. az egyéni céghez hasonlóan cégbírószági bejegyzési folyamat útján alakulhat meg, így itt is kötelező ügyvédet igénybe venni az eljárás lefolytatásához. A sikeres alapítási folyamat a cégbírószági bejegyzéssel és ennek közzétételével zárul.

Ezen társasági formákra jellemző a tagok személyes közreműködése a társaság tevékenységében, amely egyben törvény által előírt kötelezettségük is. Ez azt jelenti, hogy a társaság tevékenységében ténylegesen és személyesen közreműködnek és ez nem munkaviszony vagy megbízási jogviszony keretében történik. Ez azonban nem zárja ki azt, hogy a közreműködés díjazás ellenében történjen.

Mindkét társasági forma esetén a felmerülő kötelezettségeiért elsősorban a társaság felel vagyonával, mivel ennek a vagyonnak épp az a célja, hogy az esetlegesen felmerülő igényekkel szemben fedezetként szolgáljon. Azonban amennyiben a társasági vagyon a követelést nem fedezi, a társaság kötelezettségeiért a kkt. tagjai vagy a bt. beltagjai saját vagyonukkal korlátlanul és egyetemlegesen

felelnek. A korlátlan kitétel ugyanazt jelenti, mint az egyéni vállalkozó, illetve egyéni cég esetében, azaz a tagok teljes magánvagyonára fedezetül szolgál. Az egyetemlegesen feltétel azt jelenti, hogy a bármelyik taggal szemben a teljes követelés érvényesíthető, azaz a vagyoni hozzájárulásuk arányára nem hivatkozhatnak. Ez a kitétel sem az egyéni vállalkozásnál, sem az egyéni cégnél nem értelmezhető, mivel ott egy alapítóról beszélhetünk csak.

A betéti társaság kültagja a fentiekkel ellentétben csak korlátozott felelősséggel rendelkezik, azaz csak a társasági szerződésben vállalt vagyoni hozzájárulás szolgáltatására köteles, a társaság kötelezettségeiért ezen túl nem felel.

A kkt. és bt. könyvvizetését tekintve kettős könyvvitel alá tartozik, így az ezzel kapcsolatos adminisztrációs terhek hasonlóak az egyéni céghez. Ugyancsak az egyéni céghez hasonlóan a törvény nem határoz meg minimum vagyoni hozzájárulást (tőkét) a társaság megalapításához, így ebben az esetben is viszonylag alacsony költségekkel megalapíthatóak ezek a társasági formák.

Egyszemélyes korlátolt felelősségű társaság

A korlátolt felelősségű társaság (kft.) olyan gazdasági társaság, amely előre meghatározott összegű

törzsbetétekből álló törzstőkével alakul, és amelynél a tag kötelezettsége a társasággal szemben törzsbetétenek szolgáltatására és a társasági szerződésben megállapított egyéb vagyoni értékű szolgáltatásra terjed ki. A társaság kötelezettségeiért a tag nem köteles helytállni. Ennek a társasági formának „speciális” esete, amikor csak egy tagja (alapítója) van a társaságnak az egyéni céghez hasonlóan.

Alapítása a korábban részletezett bt.-hez és kkt.-hez hasonló, a társaság cégbírósági bejegyzéssel alakul meg. Fontos különbség az összes korábban részletezett gazdasági társasági formától, hogy az alapító felelőssége ebben az esetben korlátozott, így személyes magánvagyonával nem felel a társaság által vállalt kötelezettségekért. Azonban annak biztosítása érdekében, hogy a társaság fizetőképessége megalapozott legyen, a kft. alapításához jelentős minimum tőkét kell a társaságba befektetni az alapításkor vagy az azt követő időszakban, amelynek alsó határa jelenleg 3.000.000 forint. Ez a vagyoni hozzájárulás lehet közvetlenül pénzbeli, azonban a vonatkozó jogszabályok lehetővé teszik a nem pénzbeli hozzájárulás (un. apport) alkalmazását is egy bizonyos összeghatárig.

Az egyszemélyes kft. nagy előnye az eddig ismertetett társasági formákkal szemben, hogy az alapító nem köteles személyesen közreműködni a társaság vezetésében. Betöltheti az ügyvezetői pozíciót megbízási vagy munkaviszony alapján, azonban alkalmazhat mást is ügyvezetőként, áthárítva a társaság mindennapi szervezésével és vezetésével kapcsolatos teendőket. Abban az esetben azonban, ha az alapító egy személyben ügyvezető is és ezt munkaviszonyban látja el, akkor a munkaviszonyban történő foglalkoztatást a társaság alapító okiratának tartalmaznia kell. Ilyenkor, az egyéni vállalkozóhoz hasonlóan, az alapító ügyvezető egyben foglalkoztató és foglalkoztatott is.

Annak meghatározása érdekében, hogy járulékfizetési szempontból milyen konstrukció alkalmas a legnagyobb költségcsökkentés elérésére a leendő vállalkozónak az alapításkor érdemes kikérnie könyvelő, számviteli tanácsadó véleményét.

Az egyéni vállalkozás foglalkoztató képessége

Az egyéni vállalkozás a többi gazdasági szereplőhöz hasonlóan foglalkoztathat másokat munkaviszony vagy megbízási viszony alapján is, létszámkorlát nélkül. Azonban az egyéni vállalkozónak magának is személyesen részt kell vennie, közre kell működnie a vállalkozása tevékenységében. Ez az alaptevékenység végzésén kívül megvalósulhat a vállalkozás szervezésében, irányításában vagy egyéb módon való segítésében is.

Abban az esetben, ha megbízási alapú foglalkoztatásról van szó, akkor a díjazás nélkül vagy díjazással is történhet. Előbbi általában akkor fordul elő, ha az egyéni vállalkozó valamely családtagja segít a vállalkozásban vagy alkalmi megbízásokat ad a vállalkozás a részére. Ingyenes megbízási esetén nem áll fenn bejelentési kötelezettség és adófizetési, illetve bevallási kötelezettség sem keletkezik a megbízott személy után.⁴ Ha a megbízási, díjazás ellenében történik, akkor abban az esetben, ha ennek összege eléri az aktuális minimálbér 30 %-ának megfelelő összeget az adott hónapban, akkor bejelentési és járulékfizetési kötelezettség

⁴A megbízottnak a kifizetéskor igazolnia kell, hogy fenti megbízási jogviszonyával egyidejűleg más jogviszonya alapján biztosított.

keletkezik. Ilyen összegnél mindenképpen javasolt megbízási szerződés kötése a Polgári Törvénykönyvben megbízási szerződésre vonatkozó szabályozás figyelembe vételével.

A foglalkoztatás történhet munkaviszonyban is, mely esetben a Munka Törvénykönyve (Mt.) vonatkozó szabályaira kell elsősorban figyelemmel lenni. Ebben az esetben is kötelező a jogviszony bejelentése és havonta a munkabér után bérszámfejtési kötelezettség áll fenn. A munkavállalók munkabére után, mind az egyéni vállalkozónak, mind a foglalkoztatottnak keletkezik havi bevallási és fizetési kötelezettsége is.

Az egyéni vállalkozónak mindkettő fenti esetben szociális hozzájárulás adót (22 %) és szakképzési hozzájárulást (1,5 %) kell fizetnie a bér után. Ezen kívül az egyéni vállalkozó vonja le és fizeti meg a bruttó bérből az munkavállaló által megfizetendő személyi jövedelemadót (15 %), nyugdíjjárulékot (10 %) és egészségbiztosítási- és munkaerő-piaci járulékot (8,5 %) is.

A munkaviszony azonban a fenti hagyományos munkavégzéstől eltérő formájú is lehet az Mt. alapján, amelyek közül egyszerűsített munkavégzésre irányulót

érdemes kiemelni. Ebben az esetben az egyszerűsített foglalkoztatásról szóló, 2010. évi LXXV. törvény (Efo.tv) rendelkezései is irányadóak. Az egyszerűsített foglalkozás a tevékenység végzés alapján három típusba sorolható:

- mezőgazdasági idénymunka,
- turisztikai idénymunka vagy
- alkalmi munka.

A munkavégzés feltételei egyszerűbben kerültek meghatározásra a munkavégzés átmeneti jellege miatt. Az egyéni vállalkozónak ebben az esetben is fennáll a bejelentési kötelezettsége. A munkabér kötelező legkisebb mértéke a minimálbér 85%-a (nettó 623 forint/óra) vagy garantált bérminimum esetén annak 87%-a (nettó 806 forint/óra).

A fentiek következtében a munkáltató által fizetendő közteher mértéke is alacsonyabb (mezőgazdasági és turisztikai idénymunka: munkaviszony minden naptári napjára 500 forint/munkavállaló, alkalmi munka esetén: munkaviszony minden naptári napjára 1.000 forint/munkavállaló).

Fontos azonban kiemelni, hogy az Efo.tv-ben meghatározott, a hagyományos módon foglalkoztatott

munkavállalók mennyiségéhez igazított létszám- és időtartamkorlátokat az egyéni vállalkozónak is figyelembe kell vennie a foglalkoztatás során. Az alkalmi munkára irányuló egyszerűsített foglalkoztatás esetén az egyszerűsített munkaviszonyban egy naptári napon legfeljebb foglalkoztatott munkavállalók létszáma nem haladhatja meg:

- a munkaviszonyban főállású személyt nem foglalkoztató munkáltató esetén az egy főt,
- egy főtől öt főig terjedő munkavállaló foglalkoztatása esetén a két főt,
- hattól húsz főig terjedő munkavállaló foglalkoztatása esetén a négy főt,
- húsznál több munkavállaló foglalkoztatása esetén a munkavállalói létszám húsz százalékát.

Ha a munkáltató és a munkavállaló idénymunkára, vagy idénymunkára és alkalmi munkára létesít egymással több ízben munkaviszonyt, akkor ezen munkaviszonyok együttes időtartama a naptári évben a százhusz napot nem haladhatja meg.

Az alanyi adómentesség kedvezménye

Az általános forgalmi adóról szóló törvény teszi lehetővé azt, hogy az egyéni vállalkozó saját döntése és bizonyos objektív körülmények fennállása esetén dönthessen úgy, hogy általános forgalmi adót (ÁFA) nem számít fel és nem számol el.

Ebben az esetben az egyéni vállalkozó:

- ÁFA megfizetésére nem kötelezett,
- a neki felszámított ÁFA levonására (visszaigénylésére) nem jogosult,
- kizárólag olyan számla kibocsátásáról gondoskodhat, amelyben áthárított ÁFA nem szerepel.

Az alanyi adómentesség választására jogosító felső értékhatár 2017-től évi 8 millió forint. Ez azt jelenti, hogy

- sem a tárgy naptári évet megelőző naptári év tényleges adata,
- sem a tárgy naptári évben ésszerűen várhatóan, illetőleg ténylegesen elért értékesítés bevétele nem haladja meg ezt a felső értékhatárt.

Nem minden bevételt kell figyelembe venni azonban a fenti értékhatár számítása során. Tekintettel arra, hogy az alanyi adómentességet választott adózónak is kell bizonyos esetekben általános forgalmi adót fizetni (pl.:termék Európai Közösségen belüli értékesítése/ beszerzése/ fuvarozása, termék import) és arra, hogy a törvény felsorol bizonyos egyéb kivételeket (pl.: tárgyi eszközként használt termék értékesítése, immateriális javak értékesítése).

A fentiekből következik, hogy ez a választás nem függ össze a vállalkozás által végzett tevékenységgel, azt bármelyik egyéni vállalkozó választhatja. Valamint az is, hogy az alanyi adómentességet választó egyéni vállalkozónak ÁFA-val kapcsolatos adóbevallást nem kell benyújtani.

Azonban abban az esetben, ha a tárgyévben a törvényben meghatározott értékhatár elérésre kerül, akkor az értékhatárt elérő számlától kezdődően:

- a számlákra fel kell számítani a megfelelő áfa kulccsal számított ÁFA értéket és
- 15 naptári napon belül az áfás adózóvá válás tényét be kell jelentenie az adóhatóság felé.

Ha az értékhatár túllépése miatt szűnik meg az alanyi adómentesség, akkor az adóalany a kedvezmény választására vonatkozó joggal a megszűnés évét követő második naptári év végéig nem élhet újra.

Az alanyi adómentesség jó választás lehet olyan egyéni vállalkozók számára, akik magánszemélyek (végfelhasználók) számára értékesítenek, mivel ők nem igényelhetik vissza az ÁFA-t. Jó azoknak az egyéni vállalkozóknak is, akinek nem sok költsége keletkezik (mivel ezek visszaigénylésére nem jogosult), így különösen a szellemi tevékenységet végzőknek. Természetesen az értékhatár miatt a kisebb forgalmú vállalkozások számára is előnyös az alanyi adómentesség. Ilyen esetekben a versenytársakhoz képest a terméket vagy szolgáltatást az áfa kulccsal csökkentett áron tudják értékesíteni, amely a vevők számára jelentős megtakarítással járhat.

Az alanyi adómentes tevékenységtől szükséges elhatárolni a tárgyi adómentes tevékenységeket, ebben az esetben az egyéni vállalkozó által végzett tevékenység típusa miatt válik ÁFA mentessé:

- tevékenység közérdekű jellegére tekintettel (pl.: egyes orvosi szolgáltatások nyújtása, egyes oktatási tevékenységek)
- tevékenység egyéb jellegére tekintettel (pl.: biztosítási szolgáltatás nyújtása, hitel szolgáltatás nyújtása, ingatlanértékesítés).

Ebben az esetben nem az egyéni vállalkozó választásától és értékhatártól függő mentességről van szó, így a tárgyi mentességre választástól függetlenül minden egyéni vállalkozó a törvény erejénél fogva jogosulttá válik.

Adó- és járulékbefizetésekre vonatkozó kötelezettségek

Mint ahogy az már jelen kiadvány korábbi fejezeteiből is kiderült az egyéni vállalkozó több törvény hatálya alá tartozást is választhatja, amelyek ismétlően:

- személyi jövedelemadóról szóló törvény,
- egyszerűsített vállalkozói adóról szóló törvény vagy
- a kisadózó vállalkozások tételes adójáról és a kisvállalati adóról szóló törvény.

A fenti választás nagyban meghatározza többek között azt is, hogy az egyéni vállalkozónak milyen adókat, illetve járulékokat kell megfizetnie és milyen bevallási kötelezettségeket kell teljesítenie.

Személyi jövedelemadóról szóló törvény hatálya esetén⁵

Ebben az esetben a fizetendő közterhek a vállalkozó jövedelméhez igazodnak, így fontos a jövedelem kiszámításának meghatározása, amelyre az Szja tv. kettő eltérő módszer alkalmazását teszi lehetővé:

⁵Kivéve ingatlan-bérbeadási vagy szálláshely-szolgáltatási tevékenység folytatása esetén.

- költségek tételes elszámolása alapján a vállalkozói jövedelem szerinti adózás,
- átalányadózás.

Az első esetben az egyéni vállalkozó a jövedelmét a vállalkozói bevételből az Szja tv. mellékleteiben részletesen felsorolt, elismert és igazolt költségek levonásával állapítja meg. Így a jövedelem megállapításához a bevételeknek, a bevételt növelő, illetve csökkentő tételeknek és az igazolható költségek listájának összesítése szükséges. Ebből levonható az előző évből áthozott és érvényesített veszteség mértéke is. A személyi jövedelemadó idéntől egykulcsos, 9 %-os mértékben került megállapításra.

A jövedelem mértékétől függetlenül a jogalkotó meghatározott egy minimum küszöböt, amely után az egyéni vállalkozónak akkor is meg kell fizetnie a közterheket, ha a tényleges jövedelme nem éri el ezt a szintet. A személyi jövedelemadó esetén ez a minimum jelenleg a tárgyévi adóalapba beszámító vállalkozói bevétel 2 %-ának megfelelő összeg.

Azonban az így megkapott, adózott eredményt a vállalkozó nem veheti ki a saját cégéből további közterhek megfizetése nélkül. Az eredményből osztalékalapot kell képezni –

további Szja. tv-ben meghatározott csökkentő, illetve növelő tételek figyelembevételével – amely után 15 %-os mértékű osztalékadót és 14 %-os egészségügyi hozzájárulást kell a vállalkozónak megfizetnie.⁶

Átalányadózás választására az egyéni vállalkozó csak 15 millió forintos bevételi korlátig jogosult.⁷ Az átalányban megállapított jövedelem kiszámításakor a vállalkozói bevételt kell alapul venni, amelyet nem lehet csökkentő tételekkel befolyásolni. A bevételből a jövedelem egyes tevékenységek szerinti különböző százalékban meghatározott költséghányad (költségátalány) levonásával kerül megállapításra. Ez a hányad eltérő mértékű,

⁶Az egészségügyi hozzájárulás évi felső határa 450.000 forint. Ez azt jelenti, hogy ha az egyéni vállalkozó az adott évben eléri ezt az összeget, akkor e fölött nem szükséges ilyen típusú hozzájárulást fizetnie. Ebbe az összegbe az osztalékalap után megfizetett hozzájáruláson kívül beletartozik a havonta fizetett egészségbiztosítási járulék vagy kiegészítő tevékenységet folytatóknál a havi egészségügyi szolgáltatási járulék összege is.

⁷Kiskereskedelmi tevékenység végzése esetén 100 millió forintos bevételi korlátig.

alapszabályként 40 %-os⁸, de bizonyos feltételek fennállása esetén jóval magasabb arányú is lehet a levonás mértéke.

A fenti, jövedelemszámításra vonatkozó rövid áttekintés után következzen a megfizetendő adók és járulékok bemutatása. Mivel az egyéni vállalkozó önmaga foglalkoztatója is, így egy személyben köteles a hagyományosan a munkavállalókat és a munkáltatókat megillető terhek megfizetésére. A továbbiak könnyebb áttekintéséhez fontos megkülönböztetni a főállásban, másod/mellékállásban vagy kiegészítő tevékenységként végzett egyéni vállalkozói tevékenységet egymástól, ugyanis mindhárom esetben egymástól eltérőek a járulékfizetési szabályok.

Másod- vagy mellékállás akkor áll fenn, ha az egyéni vállalkozó egyidejűleg heti 36 órás munkaviszonyban áll, illetve közép- vagy felsőfokú oktatási intézményben nappali rendszerű oktatás keretében folytat tanulmányokat. Kiegészítő tevékenységként folytatják az egyéni vállalkozó tevékenységet azok, akik a rájuk vonatkozó öregségi

⁸Kiegészítő tevékenységet folytatók (nyugdíjasok) kisebb mértékű költséghányadot érvényesíthetnek, amely alapszabályként 25 %-os mértékű.

nyugdíjkorhatárt betöltötték. Abban az esetben, ha a fenti kategóriák egyikébe sem sorolható az egyéni vállalkozó, akkor főállásúnak minősül és az általa megfizetendő közterhek mértéke jelentősen nagyobb.

A részletes áttekintés előtt fontos még azt is lefektetni, hogy a jogszabályalkotó szinte minden esetben megállapítja a fizetendő adók és járulékok alsó határát, amely összeg után mindenképpen meg kell fizetni ezeket.

Főállású egyéni vállalkozó

Társadalombiztosítási járulékok:

- nyugdíjjárulék mértéke: 10 % [havonta legalább a minimálbér (2017-ben 127.500,- Ft) után]
- egészségbiztosítási- és munkaerő-piaci járulék mértéke: 8,5 % [havonta legalább a minimálbér másfélszerese (2017-ben 191.250,- Ft) után]

Abban az esetben, ha az egyéni vállalkozó által végzett főtevékenység középfokú végzettséget vagy szakvégzettséget igénylő munka, akkor a járulékokat a garantált bérminimum összegéhez kell viszonyítani (ennek összege 2017-ben 161.000 Ft, annak 150 %-a 241.500,- Ft).

Szociális hozzájárulási adó mértéke: 22 % [havonta legalább

a minimálbér/ garantált bérminimum 112,5 %-a (2017-ben 143.438,- Ft, valamint 181.125,- Ft) után].

Bevallások és azok határideje:

Az egyéni vállalkozónak a tevékenységével összefüggő személyi jövedelemadó adóelőleget negyedévente, az azt követő hó 12. napjáig kell megfizetnie és éves adóbevallásában negyedéves bontásban szerepeltetnie. A személyi jövedelemadó bevallással kapcsolatos az adóhatóság által a bevallás tervezet elkészítést vállaló új eljárásának hatálya az egyéni vállalkozókra nem terjed ki, így a maga által elkészített bevallását az adóévet követően február 25. napjáig kell benyújtania, akkor is, ha nem volt bevétele az adóévben.

A társadalombiztosítási járulékok és a szociális hozzájárulási adó megfizetését és bevallását főszabályként az egyéni vállalkozónak a tárgyhónapot követő hónap 12. napjáig kell megtennie.

A foglalkoztatónak minősülő egyéni vállalkozónak az általa foglalkoztatott biztosítottak adó, járulék és egyéb adataira vonatkozó bevallását és azok megfizetését havonta kell teljesítenie.

Soron kívül kell kitölteni a bevallásokat az egyéni vállalkozónak a bevallással még le nem zárt időszakról, ha tevékenységét szünetelteti vagy megszünteti.

Másod-vagy mellékállású egyéni vállalkozó

Társadalombiztosítási járulékok:

- nyugdíjjárulék mértéke: 10 % a járulékalapot képező jövedelemből,
- egészségbiztosítási járulék mértéke: 7 % a járulékalapot képező jövedelemből,
- munkaerő-piaci járulékfizetési kötelezettség nem áll fenn.

Szociális hozzájárulás adó mértéke: 22 % az adóelőleg-számításnál figyelembe vett jövedelem után.

Bevallások és azok határideje:

A főállású egyéni vállalkozóknál leírtak érvényesek.

Kiegészítő tevékenységet folytató egyéni vállalkozó

Társadalombiztosítási járulékok:

A nyugdíjjárulék összege a járulékalapot képező jövedelem utáni 10 %. Nem kell egészségbiztosítási- és munkaerő-piaci járulékot fizetni, de az egészségügyi ellátások

igénybevételéhez egészségügyi szolgáltatási járulékot meg kell fizetni, amelynek havi összege 2017-ben 7.110,- Ft (napi összege 237,- Ft).

Szociális hozzájárulási adót nem kell megfizetni ebben az esetben.

Bevallások és azok határideje:

A megfizetendő nyugdíjjárulékot és az egészségügyi szolgáltatási járulékot negyedévente, a negyedévet követő hónap 12. napjáig kell megfizetnie és évente egyszer a személyi jövedelemadó bevallásában kell bevallania. Egyebekben a főállású egyéni vállalkozóknál leírtak érvényesek.

Egyszerűsített vállalkozói adóról szóló törvény hatálya alatt (EVA)

Az egyszerűsített vállalkozói adó az általános forgalmi adóval együtt számítva 30 millió forintot meg nem haladó éves bevételt elérő adózók számára választható adózási forma, amellyel egyszerűsödnek a nyilvántartási kötelezettségeik és mérséklődik az adóterhelésük.⁹

⁹Eva tv. a fenti bevételhatáron túl egyéb feltételeket is megszab az adózási formába való bekerüléshez.

Ebben az esetben, az adóévben megszerzett bevételek után kell adózni, az adó mértéke a pozitív adóalap 37 %-a. Ha az adóalany bevétele meghaladja 30 millió forintos értékhatárt, akkor az értékhatárt meghaladó rész után az eva mértéke 50 %.

Ha az egyéni vállalkozó a fenti összeget megfizeti, akkor a következő adó- és járulékok megfizetése alól mentesül:

- a vállalkozói személyi jövedelemadót és vállalkozói osztalékalap utáni adó vagy átalányadó,
- az általános forgalmi adó,
- továbbá nem köteles a személyi jövedelemadóról bevallást benyújtani, ha egyéb bevétele nincs.

Társadalombiztosítási járulékok:

A nyugdíjjárulék és az egészségbiztosítási- és munkaerőpiaci járulék minimum alapja és százalékos mértéke megegyezik a főállású egyéni vállalkozónál kifejtettekkel. Az eva adózó egyéni vállalkozó magasabb összegű társadalombiztosítási ellátások megszerzése érdekében egyoldalú nyilatkozattal vállalhatja, hogy a járulékokat magasabb járulékalap után fizeti meg. Ez a nyilatkozat az adott adóévre szól és a befizetés elmulasztása esetén végrehajtható okiratnak minősül az adóhatóság által. Az eva

adózó egyéni vállalkozónak a járulékokat szintén havonta a tárgyhónapot követő hónap 12. napjáig kell megfizetnie és bevallania.

Másod-vagy mellékállású eva adózó egyéni vállalkozó vagy egyben társas vállalkozóként biztosítással rendelkező eva adózó a nyugdíj- illetve egészségbiztosítási járulékokat a kiszámított eva jövedelmi alap 4 %-a után köteles megfizetni és bevallani negyedévente, a negyedévet követő hó 12. napjáig.

Kiegészítő tevékenység esetén a nyugdíjjárulék összege az evaalap 10 %-ának megfelelő összeg. Ebben az esetben sem kell egészségbiztosítási- és munkaerő-piaci járulékot fizetni, azonban egészségügyi szolgáltatási járulékot igen (havi 7.110,- Ft, napi 237,- Ft). Az egészségügyi szolgáltatási járulékot és a nyugdíjjárulékot évente, az adóévet követő hónap 12. napjáig fizeti meg és az éves eva-bevallásában vallja be.

22 %-os szociális hozzájárulási adó:

- főállás esetén: legalább a minimálbér (garantált bérminimum) 112,5 %-a vagy a társadalombiztosítási járulékfizetési szabályok alapján magasabb összegű társadalombiztosítási

- ellátások megszerzése érdekében tett nyilatkozat fennállása esetén azon nyilatkozat szerinti összeg,
- másod-vagy mellékállás esetén: az evaalap 4 %-a,
 - kiegészítő tevékenység esetén: nem kell megfizetni.

Kisadózó vállalkozások tételes adója alkalmazása esetén

A kisadózó vállalkozások tételes adója egy kedvező adózási módot jelenthet az egyéni vállalkozók számára. A kisadózó a havi tételes adó megfizetésével mentesül az adóévben megszerzett, 12 millió forint összegű értékhatárt meg nem haladó jövedelmével összefüggésben:

- a vállalkozói személyi jövedelemadó és vállalkozói osztalékalap utáni adó vagy átalányban megállapított jövedelem utáni adó,
- a társasági adó,
- a személyi jövedelemadó, az egyéni járulékok és az egészségügyi hozzájárulás,
- a szociális hozzájárulási adó és az egészségügyi hozzájárulás,
- valamint a szakképzési hozzájárulás megállapítása, bevallása és megfizetése alól.

Ha a kisadózó jövedelme az évi 12 millió forint (törtév esetén arányosan) összeget meghaladja, akkor az ezt meghaladó bevételre 40 % mértékű adót kell megfizetni.

Alapszabályként a kisadózó vállalkozás a főállású kisadózó után havonta 50.000 forint összegű tételes adót fizet, a nem főállású kisadózó után pedig havonta 25.000 forintot. Akkor minősül egy kisadózó főállásúnak, ha:

- nem áll legalább heti 36 órás foglalkoztatással járó munkaviszonyban,
- nem minősül kiegészítő tevékenységet folytatónak (nyugdíjas).

Fontos megjegyezni, hogy a korábbi felosztásokkal ellentétben közép- és felsőfokú oktatási intézményben nappali rendszerű oktatás keretében tanulmányokat folytató személy főállású kisadózónak minősül a fenti jogszabályi meghatározás alapján.

A törvény lehetőséget ad arra, hogy a főállású kisadózó – az eva adózóhoz hasonlóan – arról nyilatkozzon, hogy magasabb összegű tételes adót fizet meg az egészségügyi és nyugdíjellátási jogosultsági összegének megemlése

érdekében. Ilyen esetben havi 75.000 forint összegű tételes adót kell megfizetni.

A tételes adó egészét havonta meg kell fizetni, a tárgyhónapot követő hónap 12. napjáig, azonban külön járulékbevallás benyújtására nem kötelezett. A kisadózó vállalkozásnak az adóévet követő év február 25. napjáig nyilatkozatot kell tennie a megszerzett bevételéről. Ha a kisadózó vállalkozás 40 %-os mértékű adó fizetésére is köteles, akkor az erre a részre eső adóról bevallást kell benyújtania a fenti határidőig.

Az egyéni vállalkozások szempontjából fontos kiemelni, hogy a jogalkotó célja az önellátó egyéni vállalkozók támogatása mellett annak megakadályozása, hogy az egyéni vállalkozó mintegy „burkolt” munkaviszonyban kerüljön foglalkoztatásra. Ennek különösen a kisadózó egyéni vállalkozónál van jelentősége, ugyanis a Kata tv. vélelmet állít fel arra, hogy a kisadózó egyéni vállalkozói tevékenység milyen minősítő jegyek alapján minősül leplezett munkaviszonynak. Ez a vélelem megdönthető, így egyes jegyek fennállása még nem garancia arra, hogy valóban munkaviszonyról beszélünk. Ennek a kérdésnek a tisztázása

azonban a különböző megbízások elvállalása előtt nagyon fontos, mivel ha az adóhatóság számára bebizonyosodik, hogy munkaviszonyról van szó, akkor annak jelentős adó- és bírság vonzata állhat fenn az egyéni vállalkozó felé.

A vélelmet akkor kell megdőltnek tekinteni, ha az alábbi körülmények közül legalább kettő megvalósul:

- a kisadózó a tevékenységet nem kizárólag személyesen végezte vagy végezhetette,
- a kisadózó a naptári évi bevételének legalább 50 százalékát nem olyan személytől szerezte, akitől az év során 1 millió forintot meghaladó bevételt szerzett,
- a megbízó, akitől a kisadózó 1 millió forintot meghaladó összegű bevételt szerzett nem adhatott utasítást a tevékenység végzésének módjára vonatkozóan,
- a tevékenység végzésének helye a kisadózó birtokában áll,
- a tevékenység végzéséhez szükséges eszközöket és anyagokat nem az a személy bocsátotta a kisadózó rendelkezésére, akitől az év során 1 millió forintot meghaladó összegű bevételt szerzett,

- a tevékenység végzésének rendjét a kisadózó határozza meg,
- a kisadózó vállalkozás minden kisadózóként bejelentett tagja, illetve a kisadózó egyéni vállalkozó a naptári év egészében nem minősül főállású kisadózónak feltéve, hogy a kisadózó vállalkozás naptári évi bevételének legalább 50 százalékát olyan személytől szerezte, akivel/amellyel a kisadózó a naptári évben nem állt főállású egyéni vagy társas vállalkozási illetve legalább heti 36 órás foglalkoztatással járó munkaviszonyban sem.

Helyi iparűzési adó

Az egyéni vállalkozás székhelye szerinti önkormányzat felé helyi iparűzési adót köteles fizetni. Ez azokra települési önkormányzatokra is igaz, ahol az adóévben telephelyet (fióktelepet) nyitott. Ez azonban nem jelent többszörös adózást, mivel a fizetendő adót nem többször kell megfizetni, hanem a befizetett adót az érintett önkormányzatok megosztják egymás között.

Önkormányzati hatáskörbe esik annak az adó pontos mértékének meghatározása – legfeljebb 2 %-os lehet – valamint az is hogy milyen adómentességeket, adókedvezményeket lehet érvényesíteni. Ezekről az önkormányzatok által kiadott helyi rendeletekben lehet tájékozódni.

Az adó megállapításának és megfizetésének módja több nagyobb típusba sorolható, a helyi adókról szóló, 1990. évi C. törvény alapján az alábbiak lehetnek:

- Nettó árbevétel (forgalom) alapján, amelyet meghatározott adóalapot csökkentő tételek befolyásolhatnak.

- Személyi jövedelemadó törvény szerinti átalányadózást választó egyéni vállalkozó esetén: az adó alapja a személyi jövedelemadóról szóló törvény szerinti átalányban megállapított jövedelem 20%-kal növelt összege, azzal, hogy az adó alapja nem lehet több mint a személyi jövedelemadóról szóló törvény szerinti - e tevékenységből származó - bevételének 80 százaléka.
- Ha a nettó árbevétele adóévben (időarányosan) nem haladja meg a 8 millió forintot: az adó alapja a nettó árbevétel 80 százaléka.
- Eva adózó és kisadózó egyéni vállalkozókra nézve a törvény a fentieknél kedvezőbb adózási módokat is lehetővé tesz.

Bankszámlanyitási kötelezettség

A vonatkozó jogszabályok értelmében, amennyiben az egyéni vállalkozás bejelentkezett az ÁFA törvény hatálya alá, akkor köteles a vállalkozásával kapcsolatban pénzforgalmi számlát (bankszámlát) használni működése során.

Az egyéni vállalkozásnak az ÁFA körbe tartozó megalapítását vagy ÁFA körbe belépését követő 15 napon belül a számlavezető bankot ki kell választania és legalább egy bankszámlaszerződést meg kell kötnie. A pénzforgalmi számláról az adóhatóságot tájékoztatni kell a fenti határidőn belül. A pénzforgalmi számla megnyitására kötelezett adózó a készpénzben teljesíthető fizetések céljára szolgáló pénzeszközök kivételével köteles pénzeszközeit pénzforgalmi számlán tartani, pénzforgalmát pénzforgalmi számlán lebonyolítani.

A bankok többsége kínál kezdő vállalkozói csomagot, ezek jellemzője az alacsonyabb havi díj és magas tranzakciós költség. Célszerű mérlegelni a vállalkozás profilját és a banki forgalom nagyságát a bankszámla csomag megválasztásakor.

Az alanyi adómentes egyéni vállalkozóknak nem kötelező a külön vállalkozói bankszámla megnyitása, ők magánszemélyként nyitott bankszámlát is használhatnak a banki forgalom lebonyolítására. Azonban ebben az esetben is célszerű a vállalkozáshoz kapcsolódó pénzügyeket egy alszámla vagy másik banknál nyitott bankszámla használatával bonyolítani.

Az egyéni vállalkozás megindításához szükséges vállalkozási stratégia és üzleti terv készítése

Egy sikeres egyéni vállalkozás elindításához és hosszú távú fenntartásához a leendő vállalkozónak érdemes vállalkozási stratégiát alkotnia, illetve üzleti tervet készítenie mielőtt jelentősebb összeget fektetne bele a vállalkozásába. A sikeresség hosszú távú kulcsa a bevétel és jövedelem realizálása.

A vállalkozási stratégia többféle lehet, azonban a fő célja célkitűzések megfogalmazása és az ahhoz kapcsolódó erőforrások és lehetőségek összekapcsolása a célok megvalósítása érdekében. Egy alapötleten túl mindenképpen szükséges valamilyen jövőkép meghatározása, amely túlmutat egy pusztán ötlet megfogalmazásán. Fontos kérdés a termék(ek) vagy szolgáltatás(ok) egyértelmű megjelölése már a vállalkozás megtervezésének kezdetén. Fontos továbbá, hogy a „szárnyalás” vágya mellett az esetleges gyenge pontok felmérése is megtörténjen. Az ötlet és az ötlet megvalósítása között nagy különbség van, amelynek felmérésére a stratégia megalkotása megoldást jelenthet.

A stratégiának azonban nem csak a belső működés optimalizálását kell megalapoznia, hanem a külső körülményekre – (világ)gazdasági folyamatok, piaci versenytársak – is reagálnia kell. A piaci folyamatok felmérése, a piackutatás így szintén fontos lépés a vállalkozás megalakítása előtt is.

A vállalati stratégiák többek között a vállalkozásban rejlő előnyöket és hátrányokat, erősségeket és gyengeségeket vagy a piaci vonzerő és versenyelőny kapcsolatát elemzik, amelyek alapján kiválasztható az optimális vállalkozási forma a meghatározott célok elérésére. Fontos azonban, hogy ne csak egy lehetséges forgatókönyv készüljön a stratégiát illetően, hanem alternatívákat is fel kell állítani arra az esetre, ha a legoptimálisabb változat megvalósítása nehézségekbe ütközik. A stratégiát nem elég megalkotni, a vállalkozás elindulása után is vissza kell térni a célokhoz az addig megtett lépések ellenőrzésével és visszacsatolással.

Abban az esetben, ha az optimális stratégia kiválasztása megtörtént, akkor a következő lépés az üzleti terv megalkotása. Üzleti tervre azonban nem csak egy vállalkozás alapításakor, hanem későbbiekben is szükség

lehet, például banki hitelfelvételhez vagy egyéb befektetők megszerzéséhez is. Az üzleti terv lényegét tekintve a vállalkozás üzemelését mutatja be, azáltal hogy a vállalkozás rövid és hosszú távú elképzeléseit tekinti át. Egy jól felépített üzleti terv elkészítéséhez elengedhetetlen az üzleti tevékenységhez kapcsolódó iparág és versenytársak elemzése is. Szükséges eleme a célpiac meghatározása és a tőkeszükséglet felmérése. Általában tartalmaz üzemeltetési tervet a legfontosabb események meghatározásával, marketingtervet, szervezeti felépítésre vonatkozó tervet, pénzügyi tervet és kockázatbecslést is.

A frissen egyéni vállalkozást alapítók részére nagy segítséget jelenthet egy ún. inkubátorház felkeresése is. Az országban egyre több ilyen intézmény nyitja meg kapuit, amelyeknek fő célja a kezdő vállalkozók átsegítése a kezdeti nehézségekkel járó, a vállalkozás szempontjából kritikus időszakon. Így az inkubátorházak tipikusan segítséget nyújtanak tárgyi eszközökkel a vállalkozásnak, mint például informatikai eszközök, műhelyek ingyenes használatával vagy akár ingyenes/kedvezményes irodabérlési lehetőséggel. Ezen felül vállalkozásra szabott tanácsadással is segítenek,

így a vállalati stratégia vagy üzleti terv elkészítésében is fordulhatnak hozzájuk. Egyes inkubátorházak rendszeresen tartanak továbbá képzéseket, konferenciákat vagy jogi segítségnyújtást is. Tekintettel az inkubátorházak profiljára kitűnő lehetőséget biztosítanak a friss egyéni vállalkozó számára kapcsolatrendszerének kiépítésére is.

Az egyéni vállalkozás finanszírozása

Ugyan egy egyéni vállalkozás alapítása és elindítása egy egyszerű és olcsó folyamat eredménye, ahogy a korábbi fejezetekből látható, annak fenntartása már kockázatos is válhat. A vállalkozói létforma sajátossága a fix, havi bevételek hiánya, valamint egyéni vállalkozás esetén mindenképpen érdemes újra kiemelni, hogy az egyéni vállalkozó teljes magánvagyonát is kockáztatja a fizetési kötelezettségek esetleges túlvállalásával. Az egyéni vállalkozásnak elsősorban a saját nyereségéből vagy a korábban nyereségből képzett tartalékokból kell fenntartania önmagát. A tartalékolás azért is különösen fontos, mert a kisebb vállalkozások – mint amilyenek az egyéni vállalkozások általában – nehezebben jutnak idegen forráshoz, mint például hitel vagy befektető által nyújtott támogatás.

Abban az esetben, ha az egyéni vállalkozás bevételei átmenetileg nem nyújtanak fedezetet a költségeire, akkor az egyéni vállalkozó kezelheti a helyzetet azzal, hogy „kölcsönt” nyújt vállalkozása részére. Így külső forrásbevonás, hitel felvétel elkerülése mellett lehetséges a

vállalkozás megsegítése. A gazdasági társaság esetében ún. „tagi kölcsönnek” nevezett konstrukció alkalmazása egyéni vállalkozásokban az általánostól kicsit eltér, hiszen nem készülhet kétoldalú szerződés. Ilyen esetben a vállalkozó saját egyoldalú döntésének írásba foglalásáról lehet csak szó, amely a kölcsön nyújtásának tényét tartalmazza. A befizetés megtörténtét pedig a banki kivonat, vagy a bevételi pénztárbizonylat igazolhatja. Az ilyen jellegű kölcsönt a múltban a legtöbb esetben ingyenesen nyújtották, azonban a jogszabályi környezet változása miatt érdemes valamilyen mértékű ügyleti kamatot kikötni. Ez azt jelenti, hogy a vállalkozásnak a kölcsön és kamatai visszafizetését kell igazolnia a kölcsön megszüntetéséhez. Ha a fizetéseképtelenség hosszú távon fennmarad, akkor érdemes a vállalkozás racionalizálásának lehetőségeit felmérni, az előző fejezetben részletezett stratégia és üzleti terv figyelembevételével. A saját tőkéhez viszonyított aránytalanul nagy tagi kölcsönnel történő vállalkozásfinanszírozást a jogalkotó több módon igyekszik visszaszorítani, amelyek közül a leggyakoribbak:

- a kölcsön elszámolt tárgyévi kamatköltség arányos részével a társaságnak meg kell növelnie a társasági adó alapját;
- az egyéni vállalkozó magas tagi kölcsön állomány esetén az adóhatóság vagyonosodási vizsgálat alá vonhatja;
- az adóhatóság az egyéni vállalkozó által előterjesztett adófizetési kedvezmény kérelmet elutasíthatja a tagi kölcsönre való hivatkozás mellett.

A finanszírozási lehetőségek másik nagy csoportja az idegen források, amelyek típusukat tekintve rövid vagy hosszúlejáratúak lehetnek.

A vissza nem térítendő állami támogatások általában meghatározott célt vagy korosztályt támogatnak. Ezek közül kiemelendő az új egyéni vállalkozás indítását tervező, vállalkozói szemlélettel rendelkező fiatalok támogatását célzó országos program. A programban 18-30 év közötti munka, illetve tanulói jogviszonnyal nem rendelkező fiatalok vehetnek részt, régióként változó feltételek mellett. A vállalkozást megalapító fiatalok legfeljebb 3

millió forint összegű, vissza nem térítendő támogatásban részesülhetnek. A program részletei a <http://vallalkozoz2016.hu> oldalon érhetőek el. A fiatalokon túl a 30 év feletti álláskeresők számára is nyitott egy hasonló pályázat. Mindkettő esetben a pályázatok előreláthatólag 2017 szeptemberétől nyújthatóak majd be.¹⁰

Az állam célja továbbá, hogy a munkanélküliek és álláskeresők számára vállalkozóvá válási támogatást biztosítson annak érdekében, hogy minél többen gondoskodhassanak önmaguk foglalkoztatásáról, ha a munkaerőpiacon nem találnak munkalehetőséget. Ennek alapján a Munkaerőpiaci Alapból foglalkoztatási válsághelyzetek kezelésére nyújtható támogatásról szóló, 6/1996. (VII.16.) MüM rendelet értelmében a legalább egy hónapja álláskeresőként nyilvántartottak, vagy rehabilitációs járadékban vagy rehabilitációs ellátásban részesültek, akik önmaguk foglalkoztatását egyéni vállalkozás keretében végzik, annak:

¹⁰GINOP-5.2.7-17 és GINOP-5.1.10-17 pályázatok

- 3 millió forintig terjedő tőkejuttatás visszatérítendő vagy vissza nem térítendő formában, utólagos finanszírozással,
- legfeljebb hat hónap időtartamra, havonta a kötelező legkisebb munkabér összegéig terjedő támogatás,
- a vállalkozói tevékenység folytatásához és megkezdéséhez szükséges szaktanácsadás költségeinek támogatása

nyújtható első esetben pályázat formájában, utóbbi két esetben kérelemre az illetékes munkaügyi központnál.

Első esetben a támogatás további feltétele – a beruházás költségének legalább 20 százalékát elérő – saját forrás, továbbá a támogatás visszatérítése, illetőleg kötelezettségszegés miatt történő visszafizetése esetére anyagi biztosíték megléte is. Második esetben fontos kiemelni, hogy a minimálbér utáni támogatás a járulékfedezetre nem nyújt támogatást, így azokat az egyéni vállalkozónak saját forrásból kell fedeznie. A fentiekén túl a munkaügyi központoknál érdemes érdeklődni a képzés és átképzés lehetőségéről is, amely szakképzettséget adhat egy egyéni vállalkozás elindításához. A Nemzeti Foglalkoztatási

Hivatal a helyi munkaerő-piaci körülmények ismeretében dönt arról, hogy milyen OKJ képzéseket indít el egy adott térségben, amelyek általában hiányszakmákra irányulnak.

A banki finanszírozási formák közül jelenleg megfontolandó lehet az egyéni vállalkozások számára a Magyar Fejlesztési Bank által a foglalkoztatásban betöltött szerep növelését, innovációs és beszállítói tevékenység erősítését, környezetvédelmi, vidékfejlesztési és egészségügyi célú beruházásokat célzó kedvezményes kamatozású hitel és lízing a Vállalkozásfinanszírozási Program 2020 keretében. A program keretében nyújtott hitel és lízing tárgyi eszköz vásárláshoz, beszerzéshez, fejlesztéshez, beruházáshoz és beruházáshoz kapcsolódó immateriális javak megvételéhez használható fel. A program előnyei közé tartozik, hogy forint alapú a hitel, így árfolyamkockázat nélkül vehető fel, rendkívül kedvezményes kamatozással vehető igénybe és akár 15 évre, akár 3 éves türelmi idővel is igényelhető. A program részletes feltételeiről a Magyar Fejlesztési Bank együttműködő partnereinél – egyes kereskedelmi bankoknál – lehet érdeklődni.

Érdemes megjegyezni, hogy Európai uniós források felvételére is adódhat lehetőség, azonban ezek általában nem működéssel kapcsolatosak, hanem egyes projektek megvalósítására vehetők igénybe. Ugyan egyéni vállalkozók számára ezek korlátozott körben nyitottak, érdemes a www.palyazat.gov.hu weboldalon figyelemmel kíséni az újonnan kiírt pályázatokat. Ezek közül egyéni vállalkozók számára is elérhető a kifejezetten fiatal mezőgazdasági termelők gazdaságalapításának előmozdítása, továbbá a vidéki térségek népességmegtartó képességének és a mezőgazdasági termelő tevékenység versenyképességének növelése érdekében kiírt pályázat, amely elnyerése esetén 40.000 eurónak megfelelő forintösszegű vissza nem térítendő támogatásban részesülhetnek a pályázók.¹¹

¹¹A Felhívás címe: A fiatal mezőgazdasági termelők számára nyújtott induló támogatás; a Felhívás kódszáma: VP2-6.1.1-16

Az egyéni vállalkozás szüneteltetése és megszüntetése

Egyéni vállalkozói tevékenység szünetelése

Az egyéni vállalkozói tevékenység szünetelésének bejelentésével kapcsolatos eljárás az alapítással ellentétben kizárólag elektronikus úton kezdeményezhető, az alapításnál már részletezett webes felületen keresztül. Az egyéni vállalkozó tevékenységét legalább egy hónapig és legfeljebb két évig szüneteltetheti. A szünetelés kezdő napja a bejelentést követő nap.

A szünetelés azt jelenti, hogy annak tartama alatt az egyéni vállalkozó egyéni vállalkozói tevékenységet nem végezhet, tevékenységéhez kötődő új jogosultságot nem szerezhethet, illetve új kötelezettséget nem vállalhat. Azonban a szüneteltetés előtt keletkezett (fizetési) kötelezettségeit ezen idő alatt is köteles teljesíteni. Abban az esetben, ha a vállalkozó igazolványt váltott ki, akkor a szüneteltetéshez szükséges további feltétel az igazolvány okmányirodában történő személyes leadása vagy postai úton történő megküldése.

Az egyéni vállalkozó szüneteltetett egyéni vállalkozói tevékenységének folytatását a szüneteltetéshez hasonló

eljárásban bármikor bejelentheti. A tevékenység folytatásának kezdő napja a bejelentést követő nap.

Egyéni vállalkozói tevékenység megszüntetése

Az egyéni vállalkozói tevékenységre való jogosultság a törvény erejénél fogva megszűnik:

- ha az egyéni vállalkozó tevékenysége megszüntetését elektronikusan bejelenti a nyilvántartást vezető szervnek, vagy személyesen a járási hivatalnak (Okmányirodának),
- ha az egyéni vállalkozó egyéni céget alapított, vagy az egyéni cég tagjává vált,
- az egyéni vállalkozó halála napján,
- az egyéni vállalkozó gondnokság alá helyezésével,
- ha az adóhatóság törölte az egyéni vállalkozó adószámát,
- akit jogerősen szabadságvesztésre ítélték vagy valamely tevékenysége tekintetében a foglalkozástól eltiltottak,
- az egyéni vállalkozói tevékenység a szünetelés kezdőnapját követő két év elteltét követő napon.

Azonban az egyéni vállalkozó halála esetén az egyéni vállalkozó özvegye, özvegy hiányában vagy annak

egyértelműsége az örökös az egyéni vállalkozói tevékenységet tovább folytathatja. A különélő házastárs is jogosult a tevékenység továbbfolytatására. Az sem kizáró ok, ha az özvegy vagy örökös már saját jogon is egyéni vállalkozó.

A folytatás szándékát az elhalálozástól számított 90 napon belül kell bejelenteni az ország bármelyik okmányirodájában személyesen (elektronikus ügyintézésre nincs mód). A tevékenység folytatásának kezdete az egyéni vállalkozó halálát követő nap, amelyet az adóhatóság folyamatos tevékenységnek tekint.

Hasonló a helyzet gondokság alá helyezés esetén is, a cselekvőképesség korlátozását vagy kizárását kimondó bírósági határozat esetén az egyéni vállalkozó nevében és javára törvényes képviselője az egyéni vállalkozói tevékenységet folytathatja. A bejelentési határidő itt 30 napos. A tevékenység folytatásának kezdete a bírósági határozat jogerőre emelkedését követő nap.

Összefoglaló táblázat

	Egyéni vállalkozó	Egyéni cég	Kkt.	Bt.	Egyszemélyes kft.
Felelősség	korlátlan	korlátlan	korlátlan és egyetemleges	kültag: vagyoni hozzájárulás mértékéig beltag: korlátlan (és egyetemleges)	vagyoni hozzájárulás mértékéig
Minimális alaptőke	----	----	----	----	3 millió forint
Személyes közreműködés	kötelező	kötelező	kötelező	kültag: lehetséges beltag: kötelező	lehetséges
Vezető tisztségviselő	----	alapító vagy általa választott személy	tagok	beltag(ok)	alapító vagy általa választott személy
Taglétszám	1 fő	1 fő	min. 2 fő	min. 2 fő	1 fő

SZÉCHENYI

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE